

Tüübisünonüümid

- Annab tüübiavaldisele nime, mis on esialgese tüübiavaldisega täiesti ekvivalentne
- Tüüp võib olla polümorfne, kuid mitte rekursiivne ja tüübikonstruktorit ei saa osaliselt rakendada
- Näited:

```
type String = [Char]      -- eeldefineeritud
type AssocList a b = [(a,b)]
type Predicate a = a -> Bool
```

Algebrised andmetüübid

- Loenditüübid

```
data Day = Mon | Tue | Wed | Thu
          | Fri | Sat | Sun
deriving Show
```

- Nimed Mon – Sun on konstruktor-konstandid (kuna neil ei ole argumente) ja on tüübi Day ainsad elemendid.

- Näide:

```
valday :: Int -> Day
valday n = days !! (n-1)
  where days = [Mon, Tue, Wed, Thu, Fri, Sat, Sun]
```

Algebralised andmetüübid

- Funktsioonid defineeritakse näidiste sobitamise abil

```
workday :: Day -> Bool
```

```
workday Mon  = True
```

```
workday Tue  = True
```

```
workday Wed  = True
```

```
workday Thu  = True
```

```
workday Fri  = True
```

```
workday Sat  = False
```

```
workday Sun  = False
```

Algebralised andmetüübid

- Variant-kirjed

```
data Tagger = Tagn Integer | Tagb Bool
```

- Konstruktorid Tagn ja Tagb on funktsioonid

```
Tagn :: Integer -> Tagger
```

```
Tagb :: Bool -> Tagger
```

- Erinevalt (tavalistest) funktsioonidest

- on konstruktor-aplikatsioonid (näit. Tagn 7) kanoonilisel kujul (so. neid ei saa edasi lihtsustada);
- saab konstruktoreid kasutada näidiste sobitamisel

Algebrised andmetüübid

- Näiteid:

```
number (Tagn i) = i
```

```
boolean (Tagb b) = b
```

```
isNum (Tagn _) = True
```

```
isNum (Tagb _) = False
```

```
isBool x          = not (isNum x)
```

```
Hugs> :t number
```

```
number :: Tagger -> Integer
```

```
Hugs> number (Tagn 3)
```

```
3
```

Algebrised andmetüübid

- Polümorfised andmetüübid

```
data Maybe a = Just a | Nothing
              deriving Show
```

- Konstruktorid Just ja Nothing on polümorfset tüüpi

```
Just      :: a -> Maybe a
Nothing  :: Maybe a
```

- Polümorfsete konstantide “näitamine” nõuab tüübi ilmutatud deklareerimist (analoogselt tühja listiga)!

Ebaõnnestumise modelleerimine

- Otsida tabelist võtmele vastav väärtus

```
type Table = [(String,Int)]
```

```
lookup :: String -> Table -> Int
```

```
lookup key ((k,v):xs) | key == k  = v  
                    | otherwise = lookup key xs
```

- Kui võtmele vastavat elementi pole, siis on viga!

```
lookup :: String -> Table -> Maybe Int
```

```
lookup key [] = Nothing
```

```
lookup key ((k,v):xs) | key == k  = Just v  
                    | otherwise = lookup key xs
```


Algebralised andmetüübid

- Rekursiivsed andmetüübid

```
data Tree a = Empty
            | Branch a (Tree a) (Tree a)
```

- Näide — puu “lamendamine”

```
flatten :: Tree a -> [a]
flatten Empty = []
flatten (Branch x t1 t2)
    = flatten t1 ++ [x] ++ flatten t2
```

- Konstruktori argumendid võivad olla “märgendatud”

```
data Tree a = Empty
            | Branch {val :: a, left, right :: Tree a}
```

“Uustüübid”

- Ühe unaarse konstruktoriga tüüp

```
newtype Table a b = MkTable [(a,b)]
```

- Erinevalt tüübisünonüümist võib olla rekursiivne ja saab osaliselt rakendada
- Erinevalt ühe unaarse konstruktoriga andmetüübist on konstruktor “virtuaalne”
- Konstruktori argument võib olla “märgendatud”

Geomeetrilised kujundid

- Kujundite esitamine

```
data Shape = Rectangle Side Side
          | Ellipse Radius Radius
          | RtTriangle Side Side
          | Polygon [Vertex]
```

```
deriving Show
```

```
type Radius = Float
```

```
type Side   = Float
```

```
type Vertex = (Float,Float)
```

Geomeetrilised kujundid

- Uute kujundite defineerimine:

```
square s = Rectangle s s
```

```
circle r = Ellipse r r
```

- Kujundite pindala:

```
area :: Shape -> Float
```

```
area (Rectangle s1 s2) = s1*s2
```

```
area (RtTriangle s1 s2) = s1*s2/2
```

```
area (Ellipse r1 r2) = pi*r1*r2
```

Geomeetrilised kujundid

- Kolmnurga pindala:

```
triArea :: Vertex -> Vertex -> Vertex -> Float
triArea v1 v2 v3 = let a = distBetween v1 v2
                      b = distBetween v2 v3
                      c = distBetween v3 v1
                      s = 0.5*(a+b+c)
                    in sqrt (s*(s-a)*(s-b)*(s-c))
```

- Lõigu pikkus

```
distBetween :: Vertex -> Vertex -> Float
distBetween (x1,y1) (x2,y2)
    = sqrt ((x1-x2)^2 + (y1-y2)^2)
```

Geomeetrilised kujundid

- Polügoni pindala:

```
area (Polygon (v1:vs)) = polyArea vs
  where polyArea :: [Vertex] -> Float
        polyArea (v2:v3:vs')
                    = triArea v1 v2 v3
                    + polyArea (v3:vs')
        polyArea _ = 0
```

Tüübiklassid

- Aritmeetilised operaatorid:

`(+) :: Int -> Int -> Int`

`(+) :: Float -> Float -> Float`

– Tüüp `(+) :: a -> a -> a` on liiga üldine!

- Polümorfne võrdus:

`(==) :: a -> a -> Bool`

– Kuidas kontrollida näiteks funktsioonide võrdust?

- Polümorfne väljastus:

`show :: a -> String`

– Funktsioon `show` on igal tüübil defineeritud erinevalt!

Tüübiklassid

- Ülemääratud operaatoreid defineeritakse tüübiklassidega

```
class [context =>] classname tvar where {cbody}
```

- Klassidefinitsiooni keha koosneb meetodide tüübisignatuuridest ja default-definitsioonidest.
- Näide — klass Eq (definitsioon prelüüdist):

```
class Eq a where
  (==), (/=) :: a -> a -> Bool
  x /= y      = not (x == y)
```

- Meetodide tüüpides esinevad tüübimuutujad on kitsendatud vastava klassikontekstiga.

```
(==) :: Eq a => a -> a -> Bool
```


Tüübiklassid

- Tüüpe saab kuulutada klassi kuuluvaks

instance [context =>] classname type where {ibody}

- Deklareeritav tüüp peab olema kujul *tcon tvar₁ ... tvar_n*, kusjuures kõik tüübimuutujad peavad olema erinevad
- Deklaratsiooni keha koosneb meetodide definitsioonidest
- Default-definitsiooniga meetodi pole vaja (aga võib) uuesti defineerida

Tüübiklassid

- Näide — binaarpuude võrdus:

```
data IntBtree = Lf Int | Br IntBtree IntBtree
```

```
instance Eq IntBtree where
```

```
    Lf i1 == Lf i2      = i1 == i2
```

```
    Br t11 t12 == Br t21 t22 = t11 == t21 && t12 == t22
```

```
    _ == _              = False
```

- Näide — listide võrdus (defineeritud prelüüdis):

```
instance Eq a => Eq [a] where
```

```
    [] == []          = True
```

```
    (x:xs) == (y:ys) = x == y && xs == ys
```

```
    _ == _           = False
```

Tüübiklassid

- Näide — põõsaste võrdus:

```
data Bush a = One a | Two (Bush a) (Bush a)
             | Many [Bush a]
```

```
instance Eq a => Eq (Bush a) where
```

```
    One x == One y      = x == y
    Two x1 x2 == Two y1 y2 = x1 == y1 && x2 == y2
    Many xs == Many ys = xs == ys
    _ == _              = False
```

- On kasutatud kolme erinevat võrdust!!!

```
(==) :: a -> a -> Bool
```

```
(==) :: Bush a -> Bush a -> Bool
```

```
(==) :: [Bush a] -> [Bush a] -> Bool
```

Tüübiklassid

- Klassidest võib mõelda, kui predikaatidest üle tüüpide
- Tüübid, mis rahuldavad neid predikaate, omavad “lisa funktsionaalsust”
- Klasside deklaratsioonid defineerivad mis liiki “lisa funktsionaalsusega” on tegemist
- “Isendite” deklaratsioonid defineerivad selle “lisa funktsionaalsuse” konkreetse tüübi jaoks

Tüübiklassid

- Klassikuuluvuse tuletamine:

```
data Bool = False | True
           deriving (Eq, Ord, Ix, Enum, Read, Show, Bounded)
data Maybe a = Nothing | Just a
              deriving (Eq, Ord, Read, Show)
data Either a b = Left a | Right b
                 deriving (Eq, Ord, Read, Show)
data Ordering = LT | EQ | GT
               deriving (Eq, Ord, Ix, Enum, Read, Show, Bounded)
```

- `deriving` abil saab tuletada ainult eeldefineeritud klasse `Eq`, `Ord`, `Enum`, `Bounded`, `Show` ja `Read`.

Klass Ord

```
class (Eq a) => Ord a where
  compare                :: a -> a -> Ordering
  (<), (<=), (>=), (>) :: a -> a -> Bool
  max, min               :: a -> a -> a
  compare x y | x == y   = EQ
              | x <= y   = LT
              | otherwise = GT
  x <= y             = compare x y /= GT
  x < y              = compare x y == LT
  x >= y             = compare x y /= LT
  x > y              = compare x y == GT
  max x y            = if x >= y then x else y
  min x y            = if x < y then x else y
```

Klass Enum

```
class Enum a where
  toEnum      :: Int -> a
  fromEnum    :: a -> Int
  enumFrom    :: a -> [a]           -- [n..]
  enumFromThen :: a -> a -> [a]     -- [n,n'..]
  enumFromTo   :: a -> a -> [a]     -- [n..m]
  enumFromThenTo :: a -> a -> a -> [a] -- [n,n'..m]

succ, pred :: Enum a => a -> a
succ       = toEnum . (+1) . fromEnum
pred      = toEnum . (subtract 1) . fromEnum
```

Arvudega seotud klassid

- Klass Num

```
class (Eq a, Show a) => Num a where
  (+), (-), (*)      :: a -> a -> a
  negate            :: a -> a
  abs, signum       :: a -> a
  fromInteger       :: Integer -> a

  x - y             = x + negate y
```

- Klass Real

```
class (Num a, Ord a) => Real a where
  toRational         :: a -> Rational
```


Arvudega seotud klassid

- Klass Integral

```
class (Real a, Enum a) => Integral a where
  quot, rem           :: a -> a -> a
  div, mod            :: a -> a -> a
  quotRem, divMod    :: a -> a -> (a,a)
  toInteger          :: a -> Integer
```

- Klass Fractional

```
class (Num a) => Fractional a where
  (/)           :: a -> a -> a
  recip        :: a -> a
  fromRational :: Rational -> a
```

- Lisaks on eeldefineeritud RealFrac, Floating, RealFloat

Klassid Show ja Read

```
type ShowS = String -> String
```

```
class Show a where
  showsPrec :: Int -> a -> ShowS
  showList  :: [a] -> ShowS
  show      :: a -> String
  show x    = showsPrec 0 x ""
```

```
class Read a where ...
```

```
read :: (Read a) => String -> a
```